Pokud rozsudek má s jedné strany za to, že by stíhaná místa mohla zakládati skutkovou podstatu přestupku pomluvy podle § 2 zákona o ochraně cti, s druhé strany však hájí názor, že se nemůže touto otázkou zabývati v neprospěch obžalovaného, má zřejmě na zřeteli zákaz reformationis in peius, který si však nesprávně vykládá, neboť přehlíží, že ustanovení § 290, odst. 2 a § 477, odst. 2 tr. ř. uvádí toliko, že soudem rozhodujícím o opravném prostředku nesmí býti obžalovanému uložen trest přísnější, než jaký byl vyřčen prvním rozsudkem. Ať by bylo pak přisvědčiti názoru, že zmíněný zákaz reformace in peius soud vůbec neomezuje ve výroku o vině a o právní kvalifikaci trestného činu, nýbrž jen v tom směru, že obžalovanému nesmí býti uložen přísnější trest, než který byl původně vysloven napadeným rozsudkem, což platí ovšem též o každém zlu podle zákona s odsouzením spojeném, tedy též o právních následcích odsouzení (srovn. rozh. č. 1811, 2018 Sb. n. s., 380, 1469, 2418 víd. sb., Storch, Řízení trestní rakouské II, str. 501, Mayer, Komentář II, str. 645), nebo názoru, že v případech v úvahu tu přicházejících musí se soud omeziti na zjištění nesprávného podřadění stíhaného skutku rozsudkem první stolice, aniž smí výrok co do viny opraviti (rozh. č. 1880, 4045 víd. sb., Lohsing, Oesterreichisches Strafprozessrecht 1931, str. 485), je při nejmenším nesporno, že uvedený zákaz reformationis in peius odvolacímu soudu nikterak nebránil, aby v důvodech svého rozhodnutí neuvažoval o správném podřadění stíhaného skutku, jak naopak bylo jeho povinností podle § 262 tr. ř. Kdyby byl odvolací soud vyhověl této povinnosti a kdyby pak byl při tom snad dospěl k úsudku, že je naplněna skutková podstata přestupku pomluvy podle § 2 zákona o chraně cti, byl by musel, kdyby nebyl zastával první z nahoře uvedených názorů a přímo opravil rozsudek první stolice ve výroku o vině, alespoň ve smyslu druhého názoru uznati, že obžalovaný nebyl zkrácen ve svých právech tím, že jeho skutek byl podřaděn pod mírnější ustanovení trestního zákona. I v tomto případě by byl musel odvolání obžalovaného zamítnouti, poněvadž předpokladem pro úspěch opravného prostředku je vždy zkrácení v právech stěžovatelových.

Je tedy zřejmo, že odvolací soud pro nesprávný výklad ustanovení o zákazu reformationis in peius (§ 477, odst. 2 tr. ř.) porušil předpis § 262 tr. ř.

Bylo proto zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona vznesené po rozumu §§ 33, 479 tr. ř. vyhověti a podle § 292 tr. ř. uznati právem, jak uvedeno.

Čís. 6189.

S hlediska § 283 tr. zák. se nevyžaduje, aby byl pachatel přímo ve shluku rozptylovaných osob. I ojedinělá, o samotě stojící osoba je povinna vyhověti výzvě, je-li na prostranství, které je vyklizováno, protože hrozí další shlukování.

K pojmu »vády« ve smyslu § 284 tr. zák.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1938, Zm II 135/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §§ 283 a 284 tr. z.

Z důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5, 9, písm. a) a 10 tr. ř. Nelze jí však přiznati oprávnění v žádném směru.

Rozsudek v důvodech týkajících se výroku o vině nepřehlíží skutečnost, že obžalovaný trestný skutek neuposlechnutí stráže při shluknutí opakoval na různých místech a že oba činy časově přímo nesouvisely. Zjišťuje, že prvé neuposlechnutí výzvy k rozchodu se stalo před H. sálem po rozpuštění schůze, když účastníci ze sálu vyšli, druhé pak o něco později před hotelem »K.«, když se dav hromadil na náměstí, resp. v připojené ulici. I když v důvodech týkajících se výměry trestu nezdůrazňuje rozsudek jako přitěžující okolnost opakování trestného skutku, je z jeho důvodů zřejmo, že odsuzuje obžalovaného pro dva samostatné projevy neuposlechnutí rozkazů stráže k rozchodu při shluknutí, a je proto bezdůvodná výtka nejasnosti rozsudku, po případě jeho rozporu se spisy (správně neúplnosti), namítající, že rozsudek snad zahrnuje do trestné činnosti i procházku obžalovaného s E. po náměstí a že nedbá časového odstupu oněch jednotlivých událostí. Pro podstatu zmíněné dvojí trestné činnosti obžalovaného je pak nerozhodné, zda se před hotelem »K.« shromáždil týž dav lidí, který byl předtím vyzýván k rozchodu před H. sálem, či zda šlo o shluknutí jiných osob.

Výtka neúplnosti rozsudku poukazující na údaj svědka J., že obžalovaný podle svého sdělení čekal před H. sálem na někoho, týká se okolnosti nerozhodné, takže nebylo třeba k ní v rozsudku přihlédnouti. I kdyby odpovídalo pravdě, že obžalovaný na někoho čekal, bylo přes to jeho povinností ihned vyhověti rozkazu stráže vyzývající k opuštění místa, a neuposlechnutí rozkazu, jemuž rozuměl, tedy projev vůle nedbati úřední výzvy, naplňuje i v tomto případě subjektivní stránku dotčeného přečinu. Ostatně způsob stěžovatelovy odpovědi na výzvu svědka J., že na někoho čeká a že nemá se svědkem co mluvit, při čemž stěžovatel ještě dodal: »Schreien sie nicht auf mich, ich bin nicht schwerhörig« s dostatek nasvědčuje nejen vědomému, ale též přímo úmyslnému a rozváženému neuposlechnutí úředního opatření, směřujícího k zajištění veřejného klidu a pořádku. Stejně bezvýznamné jsou výtky napadající úsudek nalézacího soudu, že svědectvím E. je částečně podporována výpověď svědka J.; také při doznání obžalovaného co do skutku přihodivšího se před H. sálem shodná výpověď jmenované svědkyně o této okolnosti se svědectvím J. dovolovala nalézacímu soudu při posouzení této výpovědi použíti uvedeného slovního obratu. Procházka obžalovaného se svědkyní po náměstí není součástí jeho trestné činnosti a výtka zmateční stížnosti v tomto směru netýká se proto okol-

nosti rozhodné, nehledíc k tomu, že slůvkem »částečně« je již náležitě omezen úsudek soudu o podpůrném významu svědectví E. Pokud zmateční stížnost vytýká rozsudku nedostatek důvodů z té příčiny, že názor svědka J. o možnostech odchodu z místa před hotelem »K.« shledává spolehlivějším než úsudek svědkyně E., jež se s obžalovaným zná a jím byla za svědkyni vedena, a že tomuto svědku více věří, brojí tím nepřípustně proti hodnocení důkazů soudem nalézacím. Ze svědectví J. nikterak nevyplývá, že obžalovaný stál před H. sálem úplně sám; svědek naopak potvrdil, že účastníci rozpuštěné schůze tam zůstávali státi a proto byli stráží rozptylováni. Není proto opodstatněna výtka neúplnosti rozsudku v tomto směru, nehledíc ani k tomu, že s hlediska skutkové podstaty přečinu podle § 283 tr. z. byla by nerozhodná i možná snad skutečnost, že obžalovaný v onom místě skutečně stál osamoceně a čekal na někoho (srovn. rozh. č. 3617, 3861 Sb. n. s.). Stejně je bez významu, z jaké příčiny nastal shluk více lidí před hotelem »K.« a proč v něm byl i stěžovatel, když i zde je rozhodné pouze to, že policejní stráž také tu vyzvala zástup k rozchodu a že obžalovaný neprodleně rozkazu nevyhověl.

Zjištěný děj, že totiž obžalovaný neuposlechl výzvy policie k rozchodu při takovém shromažďování davu před sálem H. a před hotelem »K.«, jež policejní stráž považovala za ohrožování veřejného klidu a pořádku a z důvodu toho na prostranstvích těch lid rozptylovala, ač obě výzvy slyšel, pochopil a odejíti mohl, posoudil nalézací soud právem jako přečin shluknutí podle § 283 tr. z. Bylo již nahoře uvedeno s poukazem na judikaturu nejvyššího soudu, že není náležitostí skutkové podstaty tohoto přečinu, aby jeho pachatel byl p ř í m o v e s h l u k u osob, které jsou rozptylovány, a že také osoba jen ojedinělá, stojící osamoceně, je povinna vyhověti výzvě, pokud je na prostranství, které je stráží vyklizováno z důvodu, že hrozí další shromažďování davu. Poukaz zmateční stížnosti na rozhodnutí č. 1988 Sb. n. s. zde nepřiléhá, neboť případ tam řešený týkal se obžalované pracující na zahradě sice sousedící s místem vyklizovaným, avšak oddělené od něho drátěným plotem, takže tam byla nejen přímo fysická překážka pro připojení se oné obžalované ke shluku, nýbrž i výzva stráže k rozchodu se na místo oné zahrady nevztahovala. Pokud se zmateční stížnost pokouší napadati správnost právního posouzení z důvodu, že před hotelem »K.« byl obžalovaný v takovém postavení, že nemohl odejíti, nevychází ze skutkového základu prvým soudem zjištěného a tudíž při doličování hmotněprávních zmatečností i pro stěžovalete závazného, že obžalovaný takovou možnost měl. Zůstává nerozhodným jak pro objektivní, tak i pro subjektivní stránku přečinu, že obžalovaný nakonec výzvě přece vyhověl, když není zmateční stížností dotčeno skutkové zjištění, že se původně zdráhal uposlechnouti a že se nevzdálil ihned, neprodleně, a že dokonce ještě slovy na výzvu strážníkovu odporoval.

Nelze zmateční stížnosti přisvědčiti ani, pokud namítá, že slovní projev obžalovaného rozsudkem zjištěný neodpovídá pojmu »vády« ve

smyslu § 284 tr. z. Pronesl-li obžalovaný podle prokázaného děje na výzvu stráže odmluvu: »Schreien sich nicht auf mich, ich bin nicht schwerhörig« a zároveň výzvy k rozchodu neuposlechl (»teprve když udělal tuto poznámku a když byl opětně inspektorem J. vyzván, aby šel dále, šel obžalovaný dále«), pak odmluva, jíž rokazu policie odporoval, má povahu »vády« ve smyslu zákona, a nalézací soud posoudil stěžovatelův čin právem jako přečin nejen podle § 283 tr. z., nýbrž též podle § 284 tr. z. Okolností, zda uvedený slovní projev obžalovaného vykazuje snad též znaky přestupku podle § 312 tr. z., jenž může býti s přečinem podle §§ 283, 284 tr. z. souběžný, netřeba se v případě souzeném vůbec zabývati, neboť v tom směru obžaloba podána nebyla.

Čís. 6190.

Záver súdu, že obžalovaný redaktor vedel, čo uverejňuje, je záverom skutkovým, vyjadrujúcim, že obžalovaný pred uverejnením znal obsah závadného článku a prez to ho dal do tlače.

Skutkové podstaty prečinu podľa § 2 zákona o ochrane cti a prestupku podľa § 4 zákona čís. 124/1924 Sb. z. a n. (v znení vyhlášky čís. 145/1933 Sb. z. a n.) so vzťahom na uvedený prečin sú po objektívnej stránke shodné.

Rozdiel medzi týmito skutkovými podstatami po stránke subjektívnej.

(Rozh. zo dňa 2. mája 1938, Zm IV 25/38.)

Najvyšší súd v trestnej veci proti A. a spol. pre prečin pomluvy tlačou zmätočné sťažnosti obžalovaného B. a jeho zvoleného obhájcu zčasti odmietol, zčasti zamietol.

Z dôvodov:

Zmätočné sťažnosti, uplatnené na základe § 385, čís. 1 a), 1 b) tr. p., predovšetkým vytýkajú, že odvolací súd svoje rozhodnutie o vine obžalovaného a kvalifikácii trestného činu obžalovaného B. nesprávne založil tiež na okolnostiach, ktoré sa staly po uverejnení inkriminovaného článku, tedy po vykonaní činnosti, za ktorú je obžalovaný činený zodpovedný, a ďalej dovodzujú, že tie zistené okolnosti, ktoré sa staly po činnosti pri uverejnení článku, vôbec nezakladajú skutkovú podstatu žiadneho trestného činu, resp. že v tejto zistenej činnosti obžalovaného B. môže byť obsažená najviacej skutková podstata prestupku podľa § 4 zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n. v znení vyhlášky čís. 145/1933 Sb. z. a n., ale nie skutková podstata prečinu podľa § 2 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n.

Podľa zistenia odvolacieho súdu inkriminovaný článok bol uverejnený v periodickom časopise »P. K.«, redaktorom ktorého je obžalovaný B.